

Foto Mattias Ullman

Inventering av Sydlig kärrsnäppa

Årsrapport för Öland och Skåne

December 2023

I samband med starten av Drömprojektet 'En sista utväg för den sydliga kärrsnäppan' beslutade BirdLife Sverige och Nordens Ark att utföra en inventering av populationen på Öland och i Skåne. En heltäckande inventering av sydlig kärrsnäppa på Öland skedde senast år 2008. Inventering är avgörande för att i framtiden ha möjlighet att utvärdera populationsutvecklingen för sydlig kärrsnäppa under fem eller tio års tid. I Skåne inventerades Fotevikenområdet samt Tygelsjö ängar. På Öland fokuserade vi i år på strandängar och 2024 kommer vi i stället att inventera våtor på Ölands Alvar.

Utförande

Utifrån Länsstyrelsen Kalmar Läns lista med lokaler från löpande inventeringar av vadare på Ölands strandängar valdes samtliga platser där sydlig kärrsnäppa har anträffats som "häckande eller troligen häckande" sedan 2008. Tillsammans med de lokaler som Länsstyrelsen inventerade blev det totalt 45 strandängar och dessa besöktes vid två eller tre tillfällen under slutet av april till slutet av maj. I Skåne besöktes sex lokaler: Lilla Hammarsnäs, Inre Foteviken, Vellinge -, Eskilstorps-, Janstorps -, samt Tygelsjö ängar.

Inventeringarna på Öland utfördes av såväl intern- som extern personal vid gynnsamt väder. Inventerare har uppmanats att undvika regn och frisk - till hård vind. Varje ruta har vid varje inventeringstillfälle besökts under minst två timmar och alla delar av rutan besöktes, så att en spelande sydlig kärrsnäppa skulle höras eller kunna ses. De flesta rutor har varit ca 2 x 2 km, eller ibland 1 x 3-4 km. Fokus har legat på "fåtaliga, möjligt häckande vadare", med andra ord inkluderades förutom sydlig kärrsnäppa även brushane, rödspov, roskarl och skärfläcka. De rutor som inventerades av Länsstyrelsen (sju stycken) besöktes vid tre tillfällen och dessa inventerare hade också betydligt fler arter (ca 20 - 25) att hålla reda på.

I ett par av rutorna har sydlig kärrsnäppa under våren rapporterats på Artportalen av andra skådare, men dessa fåglar är inte inkluderade här, såvida de inte sågs/hördes i vår inventering.

Resultat

I Skåne sågs tolv ex under inventeringarna. I likhet med åtminstone de senaste tio åren i Skåne var könsfördelningen mycket sned och med säkerhet sågs endast en enda hona. För att få jämförbarhet med tidigare år bedömdes det ändå finnas fyra par kring Foteviken.

På Öland bedömdes 34 par sydlig kärrsnäppa finnas och i enlighet med tidigare inventeringar har i allmänhet en spelande hane också bedömts som ett par. Resultat är tydligt lägre än vad vi hade hoppats på. Bara för ca fem år sedan uppskattade man att uppåt 100 par kunde finnas på ön, men så är det alltså inte alls. Utöver strandängarna gjordes spontana besök på några enstaka Alvars-lokaler och här fanns ytterligare minst två spelande hanar. Att antalet par på Öland skulle vara så högt som 50 känns osannolikt och sannolikt ligger det verkliga antalet under 40 par. De överlägset två bästa rutorna var Schäferiängarna med 8 par och Södra Kvinneby (med lokalen Stora Ören) med 5 par.

Minskningen har gått väldigt fort på Öland och populationen minskar troligen med minst fem procent varje år. Förmodligen bidrar flera faktorer till minskningen, men den ojämförligt viktigaste orsaken är att en hög andel av äggen och ungarna blir uppätta. De separata boinventeringar av häckande strandängsvadare (tofsvipa, rödbena, större strandpipare, sydlig kärrsnäppa, rödspov, skärfläcka, strandskata och skärfläcka) som gjorts visar att predationen på äggen ligger mellan 50 – 90 % varje år. Störst andel predation sker av räv, grävling och gråkråka.

Externa inventerare som medverkade i projektets inventering på Öland var Bengt Andersson, Mats Björling, Joakim Granholm, Kjell-Olof Hedlund, Björn Karlsson, Robert Lager, Gabriel Säll och Håkan Örtman. Samtliga tackas mycket varmt! Från BirdLife Sverige medverkade Eleonor Karlsson, Niclas Lignell och Mattias Ullman. Mattias Ullman inventerade samtliga lokaler i Skåne.

Resultat inventering Öland 2023: Siffran anger antalet spelande hanar.

Ölands södra udde och Västrevet	0
Schäferiängarna	8
Näsby	0
Össby	0
Gräsgård	0
Gammalsby - Torngård	1
Seby	0
Segerstad	0
Mellby	0
Skärlöv	0
Triberga	1
Alby	2
Södra Kvinneby	5
Stenåsa	0
Lilla Brunneby	2

Stora Brunneby	0
Norra Kvinneby	0
Södra Sandby	0
Norra Sandby	0
Sandbäck - Åby	0
Hagby	0
Åkerby	2
Södra Runsten och Runsten	0
Störlinge	0
Bredsättra	0
Kläppinge	0
Långöre	0
Ytterby-Laxeby	0
Petgårde - Kåreholm	0
Södra Greda	1
Föra	0
Östra Greda	0
Östra Vässby	2
Marsjö	0
Hjälmsstad - Gel	0
Södvik	1
Persnäs	0
Trosnäs	0
Frönäs	0
Mellböda- Strandtorp	0
Risinge	0
Eckelsudde - Bjärby	0
Beijershamn	3
Långgrund, Mellanskär, Ytterskär	0
Långkärr, Äleklinga	2